

niške doline“ le malokedaj o tožbah gledé elementarnih uim kaj čuje, dasiravno tamošnje okoliščine nikakor sijajne niso. Sploh nižji svet z okolico vred je zelo pustemu krasu podoben. Polje le pičlo rodi; nasprotno se pa drugi surovi prirodni produkti uvaževati in ukoristiti vedó, kar se pa v naši dolini sploh pogreša.

Če se Ribničanu dobro splačuje voziti svoje lončke in skledice s kljuseti v Trst in Reko, kar mu gotovo velik del pravega dobička požre, bi se enako podvzeteje gotovo v dvojni in trojni meri splačevalo tukajšnjemu prebivalstvu, katero ima Reko in Trst tako rekoč pred nosom. Po vseh hišah cele trnovsko-uremske doline kuhajo gospodinje, izvzemši kotliček za kuho jedil, v ribniških lončkih; isto tako so tukaj tudi ribniške skledice splošno v navadi. Koliko denarja pa ta roba, katera bi se mogla z najboljšim vspehom doma izgotovljati, samo tukajšnjo dolino na leto stane, ni ravno težavno preračunati! — In ravno za toliko je tudi samo v tem obziru naša dolina leto za letom v gmotno-denarnem obziru na slabejem.

Prav dobre zemlje za opeko, lonce, skledice in lončene peči je pa v trnovsko-uremski dolini več nego dovolj na razpolaganje; le škoda, da se od domačega prebivalstva v lastni prid ne ukoristuje.

Res je, da so posamezni posestniki za enaka podvzeta gmotno splošno preslabi; a kar en sam načiniti in izvesti ne more, doseže se z zedinjenimi močmi.

(Konec prihodnjič.)

Spomladno požiganje pašnikov in travnikov na Krasu.

Letošnja zima je brez snega in dežja, toraj jako suha. Zategadel so jeli po Krasu pašnike in travnike požigati. Krašovec se drži stare svoje navade, požiga pašnike in travnike mislé, da mu bodo potem donášali večí dobiček.

Ne rečem, da po požganih travnikih ali pašnikih spomladi hitreje in lepše trava požene, vendar je pa to požiganje vsaj na Krasu škodljivo in pogubonosno, kar se iz sledečih vrstic razvidi: Ko zažgeš travo na travniku ali travniku, ogenj pri vrhu zemlje se nahajajoče travne koreninice kolikor toliko prismoji, uže tako prhka zemlja se še bolj zrahlja — burja prihrumi in to zemljo s koreninicami vred odnese. Se vé da ne vseh in spomladi vidiš zeleno travico poprej na požganih krajih, kakor po nepožganih. Ali če pazljivo preiskuješ oni svet, kjer si požigal, in pa ta, kjer nisi, našel boš na požganem prostoru veliko redkejšo travo. Po enakih pašnikih se živina skozi celo leto, po travnikih pa v jeseni pase, zrahlja zopet zemljo, ti v spomladi zažgeš in tako boš polagoma svoj pašnik v Kras in svoj travnik v revni pašnik spremenil.

Nič ne dé, če zarad tega požiganja tudi gozdni požari nastanejo, kar se je uže zgodilo, ker so pašniki in travniki blizu gozdov, vse eno bodo Kraševci palili. Tako si mnogi posestniki mislé, da varčno gospodarijo, kopljejo sami sebi grob siromaštva, ker si na ta način Kras, sebi in drugim na škodo, razširjajo, kakor da bi ga imeli še premalo.

V prvi vrsti neumno gospodarstvo in pa trma, ta podedovani greh, pritirala sta Kraševca do današnje revščine. Goveri, kolikor ti je drago, in nič ne bodeš opravil. Požigal je stari, požiga mladi, in to gre od roda do roda. Komur zdrava pamet ne pové, da je to delo pogubonosno, kliče naj po božji pomoči, kolikor hoče, priti mora na beraško palico!

Gospoda popotnega učitelja si drznem na to pogubljivo navado požiganja pašnikov in travnikov na Krasu

opozoriti. Ako se mu posreči, da jo vsaj omeji, pridobil si bode za blagostanje Kraševcev veliko zaslugo.

— 80.

„Ptujsko prašno polje in njega obdelovanje“.

Tako se imenuje knjižica, katero je spisal Miroslav Müller, tajnik c. kr. štajarske kmetijske družbe. Posestnik pl. Löwenstein daroval je namreč kmetijski družbi štajarski 300 gld. v ta namen, da dobi ta denar tisti, ki spiše najboljšo razpravo prašanja, na kak način naj bi se tako imenovano ptujsko prašno polje obdelovalo, da bi se od njega dosegel večí in stanovitnejši pridelek. Najboljšo razpravo spisal je M. Müller. Iz te knjižice posnamemo sledeče: Ptujška ravnina meri dobrih 4111 hektarjev in je skoraj sama prodovina. Njena uporaba je sedaj jako enostranska.

Po enkratnem in zelo pomanjkljivem oranji poseje se njiva v spomladi s srakonobo (*Panicum sanguinale*), katera jako slabo žetev daje.

Seme uporabi se, enako pšenu, za človeško hrano, ali se pa svinje in krave ž njim pitajo. Ko se srakonoba požanje, ostane njiva tri, štiri do pet let neobdelana ter služi za pašo.

Gosp. Müller je toraj teh misli, ker se ta ravnina ne dá spremeniti niti v vinograde zaradi dela in kapitala, niti v njive, ker primanjkuje dobrega gnoja in ker tudi ni mogoče to suho ravnino umetno namakati, bilo bi najboljšje, da se nasadi primerno drevje, katero naj ubrani premočno izsušenje. Najboljša bi bila za to akacija. Akacija je za tamošnji kraj prav rabljivo drevo, ker hitro raste ter daje dosti sence in izvrsten les za kole v goricah.

Ko daje drevje enkrat potrebno senco, kar je v dveh do treh letih mogoče, potem se mora zemlja okrepčati, in sicer ne s hlevnim gnojem, ampak edino le z mešancem (kompostom).

Poprej naj se pa iz njive debelo kamenje pobere in njiva izorje. Za prvo bi se lahko rž (žito) nasejala in v spomladi pa mešano travno seme, in sicer bi se uporabiti morale le take trave, katerim ugaja suho stališče, kakor na priliko, bela in navadna šobulja, dišeča trava, ovčja trava, rudeča kostreba, navadni erman, peščen metelika in bela detelja.

Na ta način dosegel bi se travni obrastek, kateri bi se moral vsako drugo ali tretje leto čez zimo z mešancem potrositi in z gnojnico poškopiti.

Mi omenjamo to razpravo posebno iz tega vzroka, ker bi se na ta način tudi savska prodovina v nekatere krajih lahko v pašnike spremenila.

E. Kramar.

Gospodarske izkušnje.

Kako se sčisti spriden zrak v kleti.

Najboljši pomoček je apneno mleko, to je, voda, v kateri se je apno razpustilo in pomešalo. S tem mlekom naj se tla poškopijo ali naj se pa v plitvih posodah, skledah sém ter tje po tleh razpostavi. V vodi raztopljeno apno posrka vso ogljeno kislino, katera se v kleti nad tlami vlačí, ter na ta način prostor popolnoma očisti tega strupa. V kletih, v katerih je dosti vina, zgodi se lahko, da se pri nadaljnjem vrenju zopet zrak spridi, to je pa vselej zaamenje, da se je apneao mleko ogeljne kisline uže toliko navzelo, da je ne more nič več na-se vleči in je, kakor se pravi, z njo nasiteno. V tem slučaju je treba posode z novim apnenim mlekom napolniti, prej pa pokvarjeno apneno vodo proč viliti. Na ta način je mogoče v vseh takih prostorih ohraniti zrak vedno čist in zdravju neškodljiv.